

การประเมินสมรรถนะการบริหารน้ำของสำนักการระบายน้ำในกรุงเทพมหานคร
THE COMPETENCY ASSESSMENT ON WATER MANAGEMENT OF DRAINAGE AND
SEWERAGE DEPARTMENT, IN BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

วัชรินทร์ โกมลมาลย์¹
Wacharin Komonmal¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร และ 2) ประเมินสมรรถนะการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร การศึกษานี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 32 คน ที่เลือกแบบเจาะจงจากบุคคล 5 กลุ่ม คือ 1) ผู้รับผิดชอบนโยบายของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารและผู้บริหารงานของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน 3) ผู้แทนองค์กรภาคประชาชน/ประชาสังคมในเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัย จำนวน 2 คน 4) ผู้แทนภาคเอกชนในเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัย จำนวน 2 คน และ 5) นักวิชาการ จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 32 คน และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ที่เลือกด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากกลุ่มประชากรจำนวน 3,014,597 คน ใน 42 เขตของกรุงเทพมหานครที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และเพื่อเพิ่มความถูกต้องจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 468 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร มีแนวทางการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม โดยการสร้างความเชื่อมโยงกับแนวทางการบริหารน้ำของรัฐบาล ให้มีความสอดคล้องเป็นเอกภาพในการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการทุกพื้นที่ให้เป็นแนวทางเดียวกัน ให้สามารถแก้ไขปัญหา น้ำท่วมได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินการเร่งระบายน้ำ ผลักดันน้ำ และเร่งแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการระบายน้ำ ตามแผนงาน สิ่งก่อสร้าง และขจัดสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ รวมทั้งได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ระบายน้ำและเครื่องผลักดันน้ำออกสู่ทะเลให้เร็วที่สุด และได้วางแนวทางการบริหารน้ำตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ของกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งสิ่งแวดล้อม ที่มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำ ประกอบด้วยแนวทางในการแก้ไขปัญหาจุดล่อแหลมที่มีน้ำท่วมถนนสายหลัก แนวทางในการจัดหาพื้นที่เพื่อกำหนดเป็นแหล่งรับน้ำ (แก้มลิง) และแนวทางการก่อสร้างและปรับปรุงแนวป้องกันน้ำท่วมให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมกรุงเทพมหานครขึ้นในสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานครอีกด้วย

2) สมรรถนะการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 2 ด้าน คือ (1) สมรรถนะระดับนโยบายมีผลต่อโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความยั่งยืนของการบริหารน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร พบว่ามีสมรรถนะในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านการปฏิบัติตามนโยบาย อยู่ในระดับสูงตามลำดับ และด้านการประเมินผลตามนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง (2) สมรรถนะระดับการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการสนับสนุน และด้านเทคโนโลยี มีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ และด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการประสานองค์กรภาครัฐ/เอกชน และด้านความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง มีสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และด้านทรัพยากรทางการบริหารและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีสมรรถนะอยู่ในระดับต่ำ

3) แนวทางการปรับปรุงสมรรถนะการบริหารน้ำของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยการดำเนินการที่สำคัญ คือ (1) ให้มีการวางแผนทางการบริหารน้ำอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ โดยมีการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกรุงเทพมหานคร (2) ให้มีการศึกษาแนวทางการบริหารน้ำที่เป็นข้อเสนอของนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และนำมาปรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง (3) เร่งแก้ไขปัญหาการรुकล้าล้ำน้ำ คูคลอง ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการระบายน้ำ (4) ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างเขื่อนใต้ดินเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหน้าท่วมกรุงเทพมหานคร และ (5) ให้นำตัวอย่างการปฏิบัติที่เป็นเลิศของต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

คำสำคัญ: สมรรถนะ การบริหารน้ำ สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The objectives of this study of the Competency Assessment on Water Management of Drainage and Sewerage Department, in Bangkok Metropolitan Administration were 1) to study the water management to prevent and to solve the problem of flooding situation operating by Drainage and Sewerage Department, Bangkok Metropolitan Administration 2) to assess the competency of water management in order to prevent and solve the problem of flooding situation operating by Drainage and Sewerage Department, Bangkok Metropolitan Administration. This study employed mixed methods research which combined qualitative research and quantitative research. The qualitative research approach was conducted by in-depth interviewing with 32 key informants who were selected by purposive sampling technique from 5 groups of people as follows: 1) 2 persons from the policy authorized Administrators of Bangkok Metropolitan Administration 2) 24 persons from the directors and the operators from Drainage and Sewerage Department, Bangkok Metropolitan Administration 3) 2 persons from public representatives / civil society in research area 4) 2 persons from private sector in research area and 5) 2 technocrats. The data were analyzed by using content analysis. The quantitative approach was conducted by studying 468 samples, who were selected by simple random sampling technique from the population of 3,014,597 in 42 districts of Bangkok which were affected by the flooding. The sample size was derived using Krejcie and Morgan table, and in order to increase the confidence of the

data, the sample size was increased to 468 respondents. The research tool for data collection was a questionnaire with the level of confidence 0.05. The statistics used for data analysis composed of percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follow:

1) The water management of the Drainage and Sewerage Department, Bangkok Metropolitan Administration aimed to prevent and to solve flooding problem in association with the government policy to create the unity of the management in the concurrence direction sustainable problem solving, focus on a rush drainage management and participation in obstacles eliminating along waterway comprising roads, constructions obstructing water drainage management including weed and garbage termination. Also drainage equipment and water pushing - machines were mounted in several areas to push the water into the sea as quickly as possible which complied with the 3rd strategy of BMA Development Plan in developing the Green Bangkok. Their objectives were to increase the drainage system efficiency comprising the guideline for solving the critical point on main road flooding, guideline in supplying for water detention basin (Kaem Ling project area) and guideline for construct and improve meant of floodwalls, and the Flood Control Center of Bangkok was established in the Drainage and Sewerage Department.

2) The competency of water management to prevent and to solve problems of the Drainage and Sewerage Department, Bangkok Metropolitan Administration composed of two main competencies as follow: (1) the competency in policy level directly affecting the goal attainment included stakeholder satisfactions and the sustainable water management in Bangkok by the Drainage and Sewerage Department. It was found that the competency of water management in overall were at high levels both in the aspect of policy objectives and policy performance while policy assessment was at moderate level, (2) the competency level of water management in overall was at moderate level. While considered in each aspect found that the aspects of leadership, supportive and technology were at high levels, respectively. The aspect of network creating, coordination between government section and private section and cooperation between stakeholders were at moderate levels, respectively while in aspect of administrative resources and people's participation aspect were at low levels.

3) The guidelines for competency improving of water management by the Drainage and Sewerage Department, in Bangkok Metropolitan Administration consisted of five main activities as follows: (1) the sustainable and systematic water management guidelines should be established and integrated with several units from outside and inside BMA (2) the further studies on the guidelines of water management from academicians in specific area should be conducted and its result should be utilized in preventing and solving flooding problems (3) the measures for waterway invasion problem solving in Bangkok should be determined

to eliminate the obstacles of water drainage (5) further study on underground dam construction should be conducted to prevent and to solve flooding problem in Bangkok (5) the best model of success should be adapted as the best practice appropriately in Thailand.

Keywords: Competency, Water Management, Drainage and Sewerage Department, Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยาและอยู่ในอิทธิพลของการขึ้น-ลง ของน้ำทะเล โดยที่ในอดีตกรุงเทพมหานครมีห้วย หนอง คลอง บึง และที่ว่างเป็นจำนวนมาก ประชาชนใช้น้ำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและเพื่อประกอบอาชีพ ไม่มีปัญหาน้ำท่วมมากนัก ทั้งความเดือดร้อนเสียหายทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากสภาวะน้ำท่วมยังไม่รุนแรง ต่อมาความเจริญของกรุงเทพมหานครได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่การวางผังเมือง การใช้ที่ดิน และการสาธารณูปโภค รวมทั้งมาตรการในการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมที่วางไว้จะรับได้ ผนวกกับปัญหาแผ่นดินทรุดอีกประการหนึ่ง จึงก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมทวีความรุนแรงขึ้น ผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย นับแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมหรือในช่วงเตรียมการป้องกัน เช่น ปัญหาการเวนคืนที่ดินเพื่อก่อสร้างสำหรับงานป้องกันน้ำท่วม ปัญหาความไม่สะดวกระหว่างการก่อสร้าง ปัญหาผู้รื้อกล้าแนวเขตคลอง ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะน้ำกำลังท่วม ซึ่งจะรุนแรงกว่าช่วงอื่น คือ ปัญหาเสียโอกาสทางธุรกิจ การคมนาคมติดขัด และเมื่อน้ำลดลงแล้วก็ยังมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความล่าช้าที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือแก้ปัญหาความเสียหาย กรุงเทพมหานคร ประสบปัญหาน้ำท่วมอย่างรุนแรงในปี 2554 สาเหตุหลัก เนื่องจากน้ำป่าจากทุ่งโดยรอบพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ จากพื้นที่ด้านเหนือ และด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร โดยไหลป่าจากคลองระพีพัฒน์แยกตก คลองรังสิต และคลองหกวา ส่วนด้านฝั่งตะวันตก น้ำไหลป่าจากจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอบางกรวย ไหลลงสู่คลองทวีวัฒนา และคลองมหาสวัสดิ์ กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถบริหารจัดการน้ำไหลป่าจากพื้นที่ภายนอกกรุงเทพมหานครได้ แต่ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมโดยระบายน้ำจากดังกล่าวผ่านพื้นที่ดังกล่าวให้เร็วที่สุดตามขีดความสามารถที่มีอยู่ทั้งหมด ภายหลังเกิดวิกฤตอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 กรุงเทพมหานครได้กำหนดให้สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร จึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนางานให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การประเมินสมรรถนะการบริหารจัดการน้ำของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ในงานวิจัยนี้ จึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กร ทั้งการทบทวนวิสัยทัศน์ การวางแผนการพัฒนาระบบทางด้านกายภาพที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อพร้อมรับวิกฤตการณ์ต่างๆ อันจะนำมาซึ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร
- 2) ประเมินสมรรถนะการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินสมรรถนะการบริหารจัดการน้ำของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ที่มีทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 32 คน และประชาชนจำนวน 468 คน จาก 42 เขตของกรุงเทพมหานครที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมในปี 2554 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีระดับความเชื่อมั่นที่ .05 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1) สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร มีแนวทางการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยการสร้างความเชื่อมโยงกับแนวทางการบริหารน้ำของรัฐบาล ให้มีความสอดคล้องเป็นเอกภาพในการอำนวยการและบริหารจัดการทุกพื้นที่ให้เป็นแนวทางเดียวกัน ให้สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินการเร่งระบายน้ำ ผลักดันน้ำ และเร่งแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคในการระบายน้ำ ตามแผนงาน สิ่งก่อสร้าง และจัดสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ รวมทั้งได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ระบายน้ำและเครื่องผลักดันน้ำออกสู่ทะเลให้เร็วที่สุด และได้วางแนวทางการบริหารน้ำตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ของกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งสิ่งแวดล้อม ที่มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำ

2) สมรรถนะการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 2 ด้าน คือ (1) สมรรถนะระดับนโยบายมีผลต่อโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความยั่งยืนของการบริหารน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร ของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร พบว่ามีสมรรถนะในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านการปฏิบัติตามนโยบาย อยู่ในระดับสูงตามลำดับ และด้านการประเมินผลตามนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง (2) สมรรถนะระดับการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านภาวะผู้นำ ด้านการสนับสนุน และด้านเทคโนโลยี มีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ และด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการประสานองค์กรภาครัฐ/เอกชน และด้านความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง มีสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และด้านทรัพยากรทางการบริหารและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีสมรรถนะอยู่ในระดับต่ำ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สำนักการระบายน้ำ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของ กรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งสาเหตุ น้ำท่วมจากธรรมชาติได้แก่ จากน้ำฝน น้ำทุ่ง น้ำเหนือ น้ำทะเลหนุน และสภาวะเปลี่ยนแปลงตามปรากฏการณ์ธรรมชาติ ส่วนสาเหตุจากที่เกิดจากสภาพ

ทางกายภาพของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัญหาผังเมือง ปัญหาระบบระบายน้ำ และปัญหาแผ่นดินทรุด ปัจจุบันสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร มีขีดความสามารถในการป้องกันน้ำหลากและน้ำทะเลหนุนจากแม่น้ำเจ้าพระยาได้ที่ระดับความสูง+2.50 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 3,000 - 3,500 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ส่วนขีดความสามารถในการระบายน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ป้องกันสามารถระบายน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ได้ไม่เกิน 60 มิลลิเมตรต่อชั่วโมง โดยมีการสร้างความเชื่อมโยงกับแนวทางการบริหารน้ำของรัฐบาล และหน่วยงานอื่นๆ เช่น การประปา การไฟฟ้าฝ่ายผลิต กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา ทหาร ตำรวจ เป็นต้นให้มีความสอดคล้องเป็นเอกภาพในการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการทุกพื้นที่ให้เป็นแนวทางเดียวกัน ให้สามารถแก้ไขปัญหาทั่วมได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินการเร่งระบายน้ำ ผลักดันน้ำ และเร่งแก้ไขปัญหามลพิษในการระบายน้ำตามแนวนอน สิ่งก่อสร้าง และจัดสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ รวมทั้งได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ระบายน้ำและเครื่องผลักดันน้ำออกสู่ทะเลให้เร็วที่สุด และได้เพิ่มประสิทธิภาพระบบการป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำ โดยมีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังที่เป็นจุดอ่อนที่มีปัญหาน้ำท่วมขังให้เหลือพื้นที่น้อยที่สุด ลดความลึกของระดับน้ำที่ท่วมขัง และลดระยะเวลาการระบายน้ำให้น้อยลง จัดหาพื้นที่เพื่อกำหนดเป็นให้เป็นแหล่งรับน้ำ (แก้มลิง) ให้เพิ่มขึ้น และก่อสร้างและปรับปรุงแนวป้องกันน้ำท่วมให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ มีการวางแผนดำเนินการก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำขนาดใหญ่อีก 3 แห่ง คืออุโมงค์ยักษ์รัชดาภิเษก-สุทธิสาร อุโมงค์ยักษ์สวนหลวง ร.9 และ อุโมงค์ยักษ์ดอนเมืองเพิ่มจากเดิมที่มีอยู่แล้ว 7 แห่ง เพื่อเป็นการเร่งระบายน้ำออกสู่แม่น้ำโดยไม่ต้องระบายผ่านท่อระบายน้ำ คูคลองที่มีขีดความสามารถจำกัด รวมทั้งยังช่วยลดระดับน้ำในคลองระบายน้ำสายสำคัญให้มีระดับต่ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพน้ำในคลอง และได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถตรวจสอบสภาพอากาศเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฝนตก ขึ้นในภายสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ซึ่งการดำเนินการโครงการต่างๆ ของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร เป็นการมุ่งเน้นเพิ่มขีดความสามารถในการการบริหารน้ำป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร เพื่อประโยชน์สุขอย่างยั่งยืนของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครทุกคน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าประชาชนประเมินสมรรถนะการบริหารน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของประชาชน ที่มีต่อศักยภาพการและความสามารถในการทำงานของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ว่าสามารถดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อให้สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ได้พัฒนาสมรรถนะขององค์กรให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย (1) ให้มีการวางแผนแนวทางการบริหารน้ำอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ โดยมีการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกรุงเทพมหานคร (2) ให้มีการศึกษาแนวทางการบริหารน้ำที่เป็นข้อเสนอของนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และนำมาปรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างจริงจัง (3) ให้นำแนวความคิดเรื่องมาตรการบริหารจัดการภัยน้ำท่วมในประเทศไทยมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถนำมาปฏิบัติได้ และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน (4) ให้มีการศึกษาการก่อสร้างเขื่อนเพื่อป้องกันการกัดเซาะ จากน้ำทะเลในพื้นที่เขตบางขุนเทียน และการศึกษาการก่อสร้างประตูระบายน้ำบริเวณ

ปากแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อป้องกันปัญหาน้ำทะเลหนุนเข้าพื้นที่ (5) ให้มีศึกษาพิจารณาก่อสร้างทางน้ำหลาก (Flood Way) หรือก่อสร้างคลองผันน้ำ (Diversion Channel) เพื่อผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา ที่เป็นส่วนเกิน จากขีดความสามารถของการระบายน้ำของแม่น้ำลงสู่ทะเล ไม่ให้ผ่านพื้นที่ชุมชน และพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดย ขนาดและประสิทธิภาพของทางน้ำหลากหรือคลองผันน้ำต้องมีขนาดที่เพียงพอ และควรให้มีการก่อสร้างทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก

2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) เร่งแก้ไขปัญหาการรुक้าลำน้ำ คูคลอง ในเขต กรุงเทพมหานคร เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคในการระบายน้ำ (2) ให้มีการศึกษาแนวทางการสร้างเขื่อนใต้ดินเพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร และ (3)ให้นำตัวอย่างการปฏิบัติที่เป็นเลิศของต่างประเทศ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อชี้แนะที่มี คุณค่ายิ่งต่อการพัฒนางานวิจัยนี้ รวมทั้งบุคลากรในสังกัดสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานครทุกท่าน รวมทั้งประชาชนจากกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลอย่าง ตรงไปตรงมาแก่ผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และ ขอขอบพระคุณครุฑรอบของผู้วิจัย ที่คอยเป็นเสมือนลมใต้ปีกให้กับผู้วิจัยตลอดมา คุณประโยชน์อันพึงมีจาก การวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านของผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กองสารสนเทศระบายน้ำ สำนักการระบายน้ำ. (2555). แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม กรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กิตติวัฒน์ กิตติเวช และพัชร ภูมิพล. (2548). สรุปค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2548. วารสารสำนักการระบายน้ำ (ฉบับพิเศษ).
- คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) (2556). การดำเนินโครงการระบบบริหารทรัพยากรน้ำ อย่างยั่งยืน และระบบแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและ บริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.) (เอกสารอัดสำเนา)
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำ สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบ บริหารจัดการน้ำ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. แผน แม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ. ม.ป.ท.
- คัมภีร์ คร้ามพิมพ์. (2544). การจัดการปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์โครงการ บัณฑิตศึกษาทางการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 62/2555 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2555 แต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2555.
- จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2544). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เจษฎา แก้วกัลยา. (2549). การจัดการน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- เจษฎา จันทรประภา. (2555). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉลองภพ สุตังกรกาญจน์. (2539). ภาคราชการกับอนาคตการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: TDRI.
- ชวพล ศิริพจนานนท์. ราชการ. 2547. การบริหารผลสัมฤทธิ์องค์กรไทย. กรุงเทพฯ: โนว์เลตจ์ทูเดย์ จำกัด.
- ชูวงศ์ อุบลี. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ : กรณีศึกษา อาคารเคหะชุมชนเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ. (2542). คู่มือเทคนิควิธีการส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.
- ธณรงค์ ขุนชู. (2548). การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2543). “การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลสำเร็จขององค์การ”. รวมบทความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. ราชการ. 2545. ทฤษฎีองค์การ: ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมบุญณ์ ลูวิระ. (2532). ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในชุมชนเมือง. เอกสารนำเสนอในการสัมมนาการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในชุมชนเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สหัส บัณฑิตกุล. (2544). การป้องกันแก้ไขปัญหา น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร และผลกระทบต่อการเมืองการปกครอง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักการระบายน้ำ. (2540). หนังสือที่ระลึกครบรอบ 200 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรักหวานกราฟฟิค.